

Mint a szél . . .

Visszaindultak a tengerpartról . . .

Magasan szálltak a Föld felett. Városok, falvak képe huzódott el alattuk . . . Milyen más a Föld innen felülről nézve, — gondolta magában az Ember. Milyen békés világnak látszik innen az emberek világa. Nem hallatszik a zaj, a lárma, amely betölti a Földet. Csak azt látom, hogy mint apró hangyák futkosnak össze-vissza az emberek. Eltűnnek, meg újra előtűnnek. — Néha megáll kettő-három egymás mellett. Mít csinálnak? . . . Oh, tudom: beszélgetnek. De ide nem hallatszik fel egy szó sem. Hogy barátkoznak, vagy veszekednek, — arról itt fenn semmit nem tudok.

Milyen jó is volna mindig ilyen messziről nézni a Földet és nem venni részt azokban az összeütközésekben, amelyek az emberek között lezajlanak. Itt fenn nyugalom van és béke, — ott lenn örökös harc, ellentétek a rejtett érdekek, vagy nézetek, vagy felfogások miatt. De jó is volna ebben a békében élni mindig és nem abban a tülekedésben élni, — gondolta az Ember.

A Halál, látva az Ember gondolatait, — mosolygott.

Ugye, innen nézve az életet, látod, hogy milyen céltalan, oktalan az a sok harc és sokszor szennyes küzdelem, amiben felörlődik az emberek élete odalenn? . . .

Csakugyan, — felelte az Ember, — miért él örökös, nyugtalan hajszában az ember, mintha valamit keresne, vagy kergetne?

Az emberek úgy mondják, hogy a boldogságukért harcolnak, — mosolygott a Halál.

Boldogság, — sóhajtott fel, félig bánattal, félig szájalommal az Ember, — az nincs a világon.

De van, — vágott az Ember szavaiba a Halál, — de nem ott és nem abban, ahol és amiben ti, emberek, kerestek. — Mert nézz csak le újra a Földetekre . . .

Valamivel magasabbra emelkedtek. — Látta az Ember egy nagy darab területét a Földnek. Nézd, — figyelmeztette a Halál, — ott egy menet. Itt is, — ott távolabb is.

Az ember csodálkozva mondta: Eddig nem vettem észre. De milyen sok ilyen menet van. Majdnem minden faluban és a városokban több, néhol két-három menet is egyszerre. Mik azok?

Ott mindenütt temetnek . . .

Hát ennyi haláleset történik egyszerre, — kérdezte az Ember??

Még több is. Ha az egész Földet láthatnád, akkor látnád azt, hogy minden pillanatban megszűnik egy ember-élet a Földön és minden pillanatban megjelenik egy-egy új ember élete.

Most, hogy figyelmeztettél rá, látom. Milyen érdekes, — kiáltott fel az Ember. Azt hinné az ember, amikor odalenn lakik valamelyik városban, hogy a meghalás néha szünetel. De innen jól látom, hogy egy percig sem szünetel. Mindig halnak és mindig születnek. Vándorolnak a Földön. Igazában csak átvándorolnak az emberek a Földön. Átutazók vagyunk, nem mások, mert egyszer mindenkire rákerül a sor a távozásra!

A Halál nevetett. Az is egyik rövidlátása az embereknek, hogy azt képzelik, hogy amíg mások meghalnak, rájuk nem kerül a sor. Pedig, amint jól láttad, csak átutazók, vándorlók az emberek, akik jönnek és tovább mennek. És közben boldogságot emlegetnek és keresnek. Hát nézd meg, lehetnek azok boldogok, akik mindent, amit mint emberek boldogságnak neveznek, — a meghalásban mind elvesztesznek? . . . Akármilyen gondtalanság is legyen ez a Földön való átvonulása az embereknek, — mondd, lehet azt boldogságnak nevezni és érezni, amiről biztos, hogy teljesen elveszti az ember? . . .

Igazán nem lehet, — felelte az Ember.

Mert mi lesz az emberből meghalása után? Mint ember lát, hall, jár, fény veszi körül, gazdagnak mondhatja magát és ha gondatlanságot tud biztosítani életének, bizonyos nyugalmat talál a lelkének. De teljesen sohasem tud nyugodt lenni, mert ha más nem, mindig nyugtalanítja a meghalás.

De most gondold el, mi lesz az emberből a meghalás után. Ha te is láthatnád úgy, mint Én, akkor látnád, hogy milyen szerencsétlen lélek lesz a legtöbb emberből ideát. Elvesztve szemét, nem lát. Nem érzi kezét-lábát, nem tudja hol van. Nincs vele földi hatalma, állása, vagyona, majd nem az az érzése, mintha a Földön egy embernek levágnák kezeit, lábait, kioltanák szemét és megsüketítenék. Sőt beszélni sem tudna. Kívülről mindent elveszít. Mert lelke

nem hozhat magával semmit azokból, amiket a Földön bírt. Mi lehet egy ilyen léleknek a boldogsága? . . . mit gondolsz?

Csakis egy olyan állapotnak a megnyerése, — felelt az Ember, amelyben visszanyeri mindazokat, amiket elvesztett. Ha visszanyerné a látását, a hallását, azt az érzését, hogy mozogni tud, ha érezné újra élő voltát és nyugalma volna. Csakhogy ha nincs szeme, a Lélek mivel lát? . . .

A hittel, — szólt a Halál. Istenben való hittel. Még világosabban mondom: Istennel. Isten a Léleknek a szeme, a látása, a hallása, a mozgása, a kincse. Ahogy Isten mindent lát, úgy az emberi lélek is, ha Istent magában hordozza és bírja, — lát. Él és boldog, mert nem érzi magát kifosztottnak többé. Boldog, mert mindent valóságosabban érez és lát és jó veszi körül, gondtalanság, mert szeretet öleli körül, hogy ha Isten van a lelkén belül. Mindene meg van, ami a nyugalomához kell. Együtt él Istennel . . . A Léleknek Isten a boldog élete. Ez a Lélek titka és törvénye.

Az Ember újra sóhajtott: Istenem, hol vagy? . . . Hol vagy Te soha el nem veszíthető Boldogság? . . .

A Halál közbeszólt: Te is megszerezheted. Kezdd hinni Istenben . . . Fogadd lelkedbe, mint szerető Atyádat, Istent, a világok Teremtőjét, legnagyobb jóakaródat.

Ne haragudj, — szólalt meg az Ember, — de most nagyon emberi módon kérdezlek. Mondd meg nekem, hogyan lehessen hinni Istenben, ha soha nem találkoztunk Vele? . . . Ki látta és ki beszélt csak egyszer is Vele? . . . Hol van az Isten? . . . Ha te olyan jól tudsz mindent, — mutasd meg nekem!

Megmutatom, — mondta a Halál csendesen. Megmutatom a lelkednek.

Írányt változtattak. Hirtelen viharba kerültek. A szél mint egy nagyerejű óriás, láthatatlan karjaival rázta a fákat. Egymáshoz hajlította lombfejeiket, azután szétválasztotta őket. Sok helyen majdnem földig hajoltak ellenállhatatlan ereje előtt a fák. Házak fedelei mint súlytalan papírok repültek a szélben. Néhol gyökerestől kicsavarta a Földből a fákat . . . a tenger súlyos víztömegeiből emeleteket halmozott egymásra és hegymagasságú hullámokat zúgva, ostorozva, harsogva hajtott maga előtt a szél . . . tomboló erőinek

nem állhatott ellene senki . . . Most látszott teljes egészében, hogy milyen hatalmas úr a szél.

Látod a szelet, — kérdezte a Halál az ijedten összehúzódo Embert? . . .

Látom, — felelte az Ember.

A Halál elmosolyogta magát. Te látod? . . . Mutasd meg hát nekem is, hadd lássam én is. Nézd meg és mondd meg azt is, hogy honnan jön és ha látod, — hogy hova megy? . . .

Az Ember most szégyenében elpirúlt. — Valóban a szelet nem látom . . . csak a szélben hajló fákat . . . de maga a szél láthatatlan.

Nem gondoltál arra sohasem, — vette át a szót a Halál, — hogy milyen különös a szél? . . . Itt van körülöttetek, körül vesz benneteket, de soha meg nem foghatjátok. Ilyen a szél . . . Senki nem látja, — de azért van szél. És elsodorhatja az embert a szél, — bár senki nem tudja, hogy merre jár a szél . . . Leggyakrabban haragos arcát látjátok, mintha százezer karja volna és mindenik karjával törni és zúzni akarna, összerombolni mindazt, amit Isten vagy ember alkotott. Kicsoda a szél? . . . Senki sem tudja, honnan indul el a szél, miért kelt útra a szél és mit visz magával a szél? . . . Csak fúj, csak zúg a szél és senki sem tudja, hogy merre visz az útja?!

Aztán elvonul a szél . . . elmegy. — Nem! Itt marad velünk, csak most már, — látod, — nem viharzik. Meg sem lehetne ismerni az alattunk suhanó, simogató szelőben az előbbi vihart. Most csupa kedvesség, báj a szél . . . ez a szellő. Hűsítő áramlás, hűvöskezü tündér a nagy melegben . . . nézd, ringató ölében egymáshoz hajolnak a virágok és mosolyogva mondják egymásnak: ugye milyen jó ez a csendesen ringató szél? . . . a szellő? — A faágakon meg-hintáztatja a gyümölcs gyermekeket . . . aztán elmegy mégis a szél. Ugye most nincs itt a szél. Fű sem mozdul a földön, falevél sem rezzen. Elment a szél? . . . Nem! — itt van most is a szél, csak halkán lépked a levegő tengeren, — csendesen sétál vagy elült a szél. Talán egy új utra készül, azon gondolkozik . . . itt van körülöttünk láthatatlanul, de senki nem látja, nem tudja, hol lakik a szél és miért fúj egyszer orkán erejével, máskor meg miért ringat úgy, mint a bölcső a gyermeket? . . . Ki ismeri útját, mit akar a szél? . . . mit csinál a szél? . . .

Valóban erre soha nem gondoltam, — mondotta az Ember.

Látod, — pedig Isten, olyan különösen hasonlít tulajdonságaiban a szélhez. — Itt van körülöttünk Isten is, — de senki nem láthatja. Láthatatlan, mint a szél... érezzük, de meg nem foghatjuk... Sokszor Istent is haragosnak érzitek, mintha láthatatlan kezével mindent össze akarna rombolni, amit az emberek építettek... ilyenkor mondják az emberek azt, hogy csapással sujt az Isten. Ilyenkor elismerik, hogy van, — de haragosnak mondják, aki az emberre sujt.

Máskor, — váratlan segítségek, jóságok, örömök érkeznek egy-egy ember életébe, lélek ringató jóságok vagy nyereségek... ilyenkor mosolyog az ember szive és felsóhajt az ég felé: jó az Isten... most is elismeri, hogy van Isten. — Néha csend van egy-egy ember élete körül, nem történik semmi, — látszólag nem mozdul az Úr... pedig ilyenkor is körülvesz benneteket, úgy mint a levegőben halkán sétáló, elülő szél... Istenből lélezkik ilyenkor is az ember élete, — de mert sem nem viharos, sem nem ringató, — ilyenkor azt mondják az emberek, hogy nincs Isten... pedig mint a szél, — Isten ilyenkor valamit tervez, valami terve érik Istennek ilyenkor a csendben, mint a gabona a meleg nyárban... mindig cselekszik valamit az Úr, de amiképen nem tudod, hogy melyik a szélnek útja, úgy nem tudod az Istennek dolgát, aki mindent cselekszik...

Oda volt a gyönyörűségtől az Ember, amíg a Halált hallgatta. Soha sem hittem volna, — szólt, — hogy ennyi mindent tud mondani Istenről a szél. Mindennap elfúj mellettünk és vele soha nem beszélgetünk...

Pedig, Isten titkait fedi fel, — vette fel a szót ismét a Halál hirtelen, — mert figyeld csak meg, — akár viharban zúg, akár szellőben suhan, akár csendben ül a szél, valamit mindig cselekszik a szél. — Egyszer északról fúj és hoz hideget, máskor délről meleget... aszerint, hogy mit akar a szél... Sokszor előre bejelenti magát jelek által, máskor hirtelen támad fel. Fákat szakít ki, — igen, — egyik kezével, de ölében ezer, meg ezer magvacskát hoz és a kitört fák helyén ujakat ültet, — keblében virágport szállít termésre kész virágokhoz... életet szállít a szél...

Esőt hoz hozzánk vagy felleget úz el a nap elől a szél... mindig tesz valamit az ő céljai szerint a szél... Tisztítja fuvalma a levegőt...

De sokszor porfelhőt is hoz, — vágott a Halál szavába az Ember.

Igen, — hogy tisztogatni tanítson benneteket Isten. Mert a szél utjai is Isten utjai és Isten munkálkodik a szél útjaiban is a lelketekért...

Sokszor palotát, házat rombol össze a szél, miért... kérdezte az Ember?

Talán, hogy leromboljon egy bűnfészket abban a házban vagy az egy szívben...

Néha szegények kunyhóját hordja el a szél, — miért?...

Talán, hogy abban a kunyhóban, hinni tanítson vagy imádkozni egy szívet — vagy a kunyhóját sirató ember könnyeivel megmosson egy szívet... de minden, amit az Úr csinált, nem történik másért, mint a Lélekért. Hogy az ember bánatával Istenhez forduljon vagy Istent keresse fel hálájával az öröméért... Nem történik semmi másért, csak azért, hogy Isten és az ember lelke találkozzanak, mert Isten az ember lelkének a boldogsága. A Földön meghaló ember lelkének a boldogságáért történik minden...

Bécs felett repültek. Ebben a városban van egy intézet, — magyarázta a Halál. Talán hallottad hírét a Pázmáneumnak. Egy pap volt a lelki igazgatója. Érdemes volna olvasni annak az embernek a könyvét az ő földi élete végéről...

Boldog ember volt, emberi szempontok mértéke szerint. Előkelő állás birtokosa. Amikor nem volt szolgálatban, mindig a hegyeket járta és gyönyörködött a természet szépségeiben. A hegyek és erdők szerelmese, így nevezhettek. Azokkal volt tele a lelke... Egy csendes nyári alkonyatkor, még boldogan járt a hegyeken, egészségesen, jókedvvel és a lefeküdni készülő nap utolsó szemsugaraiban gyönyörködve, még tervet készített másnapra arról, hogy hova fog, merre fog kirándulni.

És másnap, — másnap tolokocsiban vitték a templomhoz, bénán. Megbénult váratlanul mind a két lába, — Állásáról le kellett mondania és... le kellett mondania a szép kirándulásokról, amelyeket pedig annyira szeretett.

El kellett válnia szép hegyeitől... egyik napról a másikra elvesztett mindent, amit szeretett, mintha elfujta volna mindazt egy viharos szél, ami neki a Földön boldogságot adott. És lett belőle egy magával tehetetlen beteg.

Sulyos betegen pedig ezt írta naplójába a pap: Először csak könnyeim voltak, mert csak a szenvedést láttam és éreztem abban, ami velem történt, de most már mosolygok és öröm van szívemben, mert az én jó Istenem azt akarta, hogy Ő legyen a boldogságom, hogy ő éljen egyedül a szívemben és ezt a boldogságot a halál ne vehesse el tőlem. — Állásomat épen úgy, mint a szép hegyeket, elvette volna tőlem a halál. Elvesztettem volna ezeket a boldogságokat és akkor mi maradt volna a lelkemben?.. Így most Új Boldogságom, — Isten, mindig boldogságom marad nekem.

Olyan történet ez, mint mikor egy fát tör ki a vihar, — jegyezte meg az Ember.

Igaz, — de nem kegyetlenségből engedte ezt ezzel a pappal megtörténni Isten, — folytatta a Halál, — mert Isten arra az órára, amikor a földön el fog aludni és itt a testnélküli világban fel fog ébredni a lelke, — arra az órára akart teljes boldog ébredést biztosítani neki. Ezért kicserélte magát Isten az ember lelkében a hegyekkel. Minthogy tudta az Úr, hogy közel van már neki az utolsó földi órája, azt akarta, hogy egészen, egész lelkével csak egyes-egyedül Őt, az Urat szeresse. És ezt el is érte, mert betegségével a pap elválasztotta lelkétől, még a természetet is, hogy egyedül Isten tölthesse be.

Így szokott történni mindig ez, szólt ismét az Ember. Amint közelebb haladunk az utolsó órához, rendre minden elmarad tőlünk.

Igen, mert ti emberek ehez az elmuló világhoz tapadva, csak a mindennap fogyó életre akartok boldogságot építeni, — Isten azonban előrelátóbb, mint az ember és a meghalás utáni világban, az Örök Létre akar veletek boldogságot készíttetni... Minden ezért történik. Irgalomból.

Bizony soha sem volna szabad elfelejtenünk, — mondotta sóhajtva az Ember, hogy a Földön csak átutazók vagyunk.

De nehogy azt hidd, — mondta újra a Halál, — hogy Isten mindig ilyen fájdalmas módon akarja magát belopni az ember lelkébe. Hogy hogyan, az mindig a Lélek egyé-

nisége szerint történik. Ahogyan legbiztosabban magába fogadja Istent. Van olyan ember, akit csak a szenvedés vezet Istenhez. De van olyan Lélek, akit az öröm visz Istenhez . . .

Hallgasd meg ezt a történetet.

Báró James Rothschildnak, — a világhírű gazdag milliósosnak, — egyszer azt mondta Eugene Delacroix festőművész, hogy az ő arca az, amelyről a legjobb, a leghűbb koldus vonásokat festhetné meg egyik nagy művén.

A gazdag Rothschild szívesen felajánlotta magát modellnek a koldus kép festéséhez és másnap elment a festő műtermébe. A festőművész rongyokba öltöztette Rothschildot és azonnal hozzá is fogott a festéshez, a nagyszerű koldus arcáról.

Munka közben belépett a festőnek egy igen tehetséges tanítványa, aki nagyon szegény volt és egy nyomorúságos padlás szobában tengette életét, beteges öreg édes anyjával együtt és épen elköszönni jött, búcsuzni a festőművésztől, mert szegénysége miatt nem tudta tanulmányait tovább folytatni, hiszen édes anyját is neki kellett eltartania. Amint belépett a műterembe és meglátta a rongyos ruhájú koldus alakot, akinek arca is szánalmat keltett, — megdöbbenve ilyen nyomorúságon, szánakozva, majdnem könnyes szemmel nézett a koldusra és a nála levő utolsó hat sous-ját (fillér) titokban a koldus zsebébe csusztatta, aztán szomorúan elköszönt.

Amikor elment, Rothschild feljegyezte a nevét és címét és másnap reggel ezeket a sorokat küldte hozzá: Uram tegnap ön jót tett egy koldussal! Az a hat sous tegnap óta tízezer frankot kamatozott, amelyet ezen az utalványon fölvehet. A nyomorgó festőnövendék és anyja egyszerre gazdagokká lettek és tanulhatott a fiu most már tovább.

Milyen szép és megnyugtató történet ez, — szól meg nyugvással szívében az Ember.

Igen, — olyan ez a történet ugye, — mondta a Halál, — mint, amikor eltikkadt virágok között elsuhan egy hűsítő szellő és megsimogatja őket és egymáshoz hajlítja fejeiket. Sokszor ilyen Istennek az útja . . . Amiért nem látod, vajjon mondhatod-e, hogy nincs Isten? . . .

Még mondok egyet. Nemrégiben sokat beszéltek Párizsban egy nagy színháznak ünnepelt művésznőjéről, aki

otthagytta a színpadot. A gazdaságot jelentő fizetést, a hírt, a dicsőséget . . . csendben eladta villáját, műkincsekből álló berendezését és mindent kiosztott a szegények között. Aztán egy lyoni zárdába vonult, hogy ott névtelenül és ismeretlenül, alázatos munkában, hallgatásban és imádkozásban élje le életét. Csodálkozva és érthetetlenül nézték az emberek, hogy miért tette egyik napról a másikra. Nem értették, mert nem tudták, hogy még a szélcsendben is történik mindég valami . . . akkor is munkálkodik az Úr a Léleknek emberi szem előtt elrejtett mélyében . . . akkor is valami szép terve érik az Úrnak, mint a szőlő az őszi napfényben . . .

Milyen nagyon szerethette ez a művésznő Istent, hogy a kedvéért, el tudott szakadni mindentől . . . szólt elgonddal dolgozva az Ember . . .

Amitől Én ugyis elszakítottam volna, — fejezte be a Halál a történetet. Ez a lélek megértette, hogy csak vándor mindenki a Földön és mulandó minden a lelken kívül. És tudta szeretni a láthatatlan Istent. Akinek számára átadta egészen a lelkét. Előbb üressé tette, mint egy lakást, kihordott belőle minden bútordarabot és egészen átadta, átengedte Istennek a lelkét.

Nagy dologra tanítottál meg most engem Halál, — mondotta az Ember. Valóban olyan az Isten, mint a szél . . . láthatatlan — és sokszor külső körülményekben, sokszor belső élményekben érkezik hozzánk Isten.

De ne felejtsd el soha, — egészítette ki a Halál az Ember mondatát, — hogy akár viharos esemény alakjában, akár virágsimogató szellő suhanásában érkezik az életedbe az Úr, — mint ahogy a szél öle tele van új életek, virágok és fák magvaival, — mint ahogy a szél a keblében hordozott virágpor szemecskék ajkain csókot visz az életre váró virágnak . . . amint a vihar üdit és tisztít, Istennek öle is mindig jóval van tele . . . és bárhonnán, bármivel érkezzék életedbe Isten, — mindig jót hoz a lelkednek, csak jót, mert Isten tökéletesebb, mint a világon vakon járó szél . . . Isten a világbíró, Isten mindent világosan látó Szem, — mindent tudó Értelem és benneteket emberek, nagyon, de nagyon szerető, féltő Atyátok . . . Isten a Szeretet. A Szeretet pedig hozhat-e rosszat nektek? . . .

És felelt az Ember: Nem!